

Jonas Eika (suom. Kari Koski): Auringon jälkeen

Koti (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/>)

/ Jonas Eika (suom. Kari Koski): Auringon jälkeen (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net:443/jonas-eika/>)

Jonas Eika (suom. Kari Koski): Auringon jälkeen

SARA SAVOLAINEN

Auringon jälkeen on tanskalaisen Jonas Eikan toinen teos, mutta ensimmäinen suomennettu. Novellikokoelma on ilmestynyt alun perin vuonna 2018 ja voittanut Pohjoismaiden neuvoston kirjallisuuspalkinnon 2019. Kirja sisältää neljä novellia: ”Alvin”, ”Bad Mexican Dog”, ”Rachel, Nevada” sekä ”Minä, Rory ja Aurora”. Novelleissa liikutaan ympäri maailmaa surrealistissa olosuhteissa.

Kokoelman aloittava novelli ”Alvin” kertoo ulkomailla asuvan tanskalaisen minäkertojan työmatkasta Kööpenhaminaan. Jo lentomatka Kööpenhaminaan on absurdiä, kun kertojalle iskee kuumehoure, jonka aikana hän muistelee aiemmin kokemiaan lentomatkoja. Absurdi tunnelma jatkuu, kun kertoja saapuu Kööpenhaminaan. Hän menee ensi töikseen pankin pääkonttorille, jonne hänen työprojektinsa sijoittuu. Paikan päälle päästyään kertoja huomaakin rakennuksen romahtaneen räjähdysten takia. Päähenkilö ei saa yhteyttä yhteyshenkilöönsä pankissa, joten hän suuntaa kahvilaan syömään. Täällä hän tapaa Alvinin.

Jo lyhyen tutustumisen jälkeen Alvin tarjoaa kertojalle yösijaa kodistaan, onhan kaupungin kaikki hotellit täynnä huippukokouksen takia. Kertojalle selviää Alvinin elävän sijoittamalla johdannaiskauppoihin. Tämä sysää kertojan erikoiselle seikkailulle Alvinin kanssa, kun hän itsekin alkaa tekemään kauppaa johdannaisilla. He keplottelevat itselleen enemmän rahaa osakkeita ostamalla:

”Kaksi tuntia myöhemmin olin ostanut espanjalaisen tilini kautta hopean raaka-aineosakkaita hirmusummalla, jonka hän oli minulle siirtänyt. Vähän sen jälkeen hän sopi ostavansa niin suuren määrän hopeaa, että osakkeideni arvo kohosi lähes 30 % seuraavan vuorokauden kuluessa.” (19)

Novelli käsittelee valtaa. Alvin ja päähenkilö voivat tienata rahaa vain, jos joku muu menettää sen. Samankaltaisesti kertoja on valtasuhteessa Alviiniin. Kaikki heidän toimintansa pyörii Alvinin tahdon ja rahojen mukaan. Heidän välisensä ystävyys ja toiminta päättyy lopulta siihen, kun Alvin jättää kertojan yksin rahattomana Bukarestiin.

Päähenkilön rahat riittävät juuri junalippuun Bukarestista Kööpenhaminaan. Siellä hän päättää vielä palata pankille yhteyshenkilönsä tapaamisen toivossa. Rakennuksen raunioista kertoja löytääkin pankin työntekijät jatkamassa töitään aivan kuten ennenkin:

”Tunneli kapeni ja kaartui sivulle, ja tunnustelin sitä kyynärpäilläni raahaten takaruumista perässäni, kunnes pääni työntyi äkkiä huoneen kaltaiseen tilaan: isoon luolaan, jonka rakennus oli romahtaessaan synnyttänyt suurten

kivenlohkareiden varassa lepäävästä teräksestä, kipsistä ja puusta. Nämä ainekset olivat kuitenkin kaikki niin epätasaisia, satunnaisesti asettuneita ja täynnä seuraavaan tilaan ulottuvia aukkoja, että luolan mittasuhteita oli vaikea hahmottaa. Ympärilläni kyyhötti pankin työntekijöitä käppyräisissä, rujoissa ja koteloituneissa asennoissa sikäli kuin luolan epätasaiset seinät sallivat, tietokoneet sylissä tai vatsan päällä. Heidän kasvonsa olivat likaiset ja sairaalloisen kalpeat, jotkut pitivät kasvomaskia saastuneessa ilmassa.” (31–32)

Novelleissa on paikoitellen groteskia tunnelmaa, mutta tällä onnistutaan kommentoimaan nyky-yhteiskuntaa oivallisesti.

Novellikokoelman toisena novellina on ”Bad Mexican Dog”, joka kuitenkin jakautuu kirjassa kahteen osaan. Novellin toinen osa päättää kokoelman. Tekstissä seurataan minäkertojan näkökulmasta rantapoikien, ”beach boy”, työtä rantaklubilla Cancúnissa, Meksikossa. Niin rantapojista kuin klubistakin käytetään novellissa englanninkielisiä nimityksiä, mikä toisaalta etäännyttää ja toisaalta alleviivaa sitä, että rantaklubit poikineen ovat turisteja varten.

Pojat palvelevat aurinkoa palvovia turisteja tarjoamalla heille aurinkorasvan levitystä, juomia, varjoa ja viilennystä. Jos omat työt ovat hallinnassa, heillä on mahdollisuus kokeilla pääsyä turistien henkilökohtaiseksi boyksi:

”Hyvä rouva, tervetuloa klubille. Mitäpä jos minä olisin Teidän henkilökohtainen boynne sen ajan jonka vietätte luonamme? Varjoa, aurinkoa, aurinkovoidetta, hierontaa ja kylmiä juomia, mitä ikinä haluattekaan?”

Ja hellehattuinen nainen sanoo kiitos tarjouksesta ja ojentaa kassinsa Immanuelille, ja hän iskee minulle silmää, kun he kävelevät ohi. Hän tienaa naisesta hyvät rahat, se on yhtä varmaa kuin meri on turkoosia.” (38)

Beach boyt tekevät mitä tahansa turistit tahtovat: ”Seuraavat viisi tuntia rasvaan häntä ja haen baarista kylmiä juomia. Kun hänelle tulee kuuma, hän kohottaa käsivartensa ja osoittaa kasvojaan: minä polvistun leyhyttelemään niitä.” (42) Eika käsittelee novellissa näitä valtasuhteita kääntämällä tilanteen päinvastoin. Novellin päähenkilö saa rantaklubin omistajalta ylimääräisen tehtävän, jolla kiristää rahaa turisteilta. Näin dynamiikka muuttuu ja turistit näkevät, että heidän hallitsema valta on vain näennäistä.

Novellissa ”Rachel, Nevada” seurataan Fayta ja Antoniota, jotka ovat kahden tyttärensä kuolemien jälkeen muuttaneet Nevadan Racheliin viettämään eläkepäiviään:

”Jokin Rachelissa, ei niinkään sen syrjäisyys vaan erikoislaatuisen, laajenneen aja tuntu – jonka huomasi yhtä lailla äärettömästi pensasarosta kuin kylän ufokerhosta, jossa, niin innoissaan kuin uusista havainnoista oltiinkin, lähinnä *odoteltiin ja katsottiin* – jokin tässä venytetyssä nykyhetkessä oli herättänyt molemmissa päivänselvän tunteen, että *tänne heidän piti pysäköidä*, täällä heidän piti viettää elämänsä viimeiset vuodet.” (56–57)

Fay viettää aikaansa ufokerhossa, kun taas Antonio lähtee mieluummin autiomaahan yksin. Sieltä hän löytää Lähettimen: tuntemattoman laitteen, jonka ääni houkuttelee lähellä olevat eläimet ja kasvit sen ympärille. Vain Lähettimen avulla Antonio voi päästä lähemmäksi suruaan ja siksi hän päättää sulautua yhteen laitteen kanssa:

”Ja hän tunsu vieraan elämän, joka kerran oli ollut hänen sisällään ja kuhisi siinä kirkkaassa päivänvalossa järven pohjalla. Aivan kuin tunne, joka hänellä oli ollut heidän tyttäriensä kuoltua, että oli täysin erillään kaikista muista, olisi saanut oman äänensä ja oli vihdoinkin jotain itsessään, loputonta, metallista ikävää. Hän halusi tulla Lähettimeksi.” (62)

Samalla Fay on Karen Ruthion konsertissa. Ruthio on laulaja-lauluntekijä ja harmonikansoittaja, joka laulaa elämästä kaivoiskaupungeissa. Musiikissa käsitellään myös ufoja ja avaruusaluksia ja Ruthiosta on tullut tärkeä Faylle. Niin kertojat kuin novellien muodot vaihtelevat yksittäisten novellien keskellä sujuvasti, mitä tapahtuu muun muassa ”Rachel, Nevada” -novellissa, kun siirrytään kertomaan tarkemmin Ruthiosta.

Novellissa käsitellään yhteyttä muihin. Fay löytää yhteyden muihin ihmisiin ufokerhon myötä, kun taas Antonion on vaikeaa tyttäriensä kuolemien jälkeen. Lähettimeen sulautuminen on Antonion tapa päästä takaisin yhteyteen muiden kanssa.

Novellissa ”Minä, Rory ja Aurora” minäkertoja Casey kertoo ajasta, kun asui yhdessä Roryn ja Auroran kanssa. He ovat pariskunta, jolle on tulossa vauva. Aurora myy vieroituskeseuksen yhteydessä olevan kirkon ovella huumeita ja Rory viettää päivänsä kotona pitäen huolta asunnosta. Casey on rakastunut Auroraan ja tuntee olevansa ikään kuin pariskunnan lapsi. Casey menee Auroran mukaan tämän myydessä vokaaleiksi kutsuttuja pillereitä jumalanpalvelukseen meneville:

”Se, mikä minut yllätti sinä päivänä ja mitä ajattelin Auroran tuoneen minut katsomaan, oli se, että he jäivät sinne istumaan, kun kaikki oli ohi. Siitä hetkestä, kun olin ottanut pillerin – samanaikaisesti sadan muun käden noustessa taskusta suulle, sadan kurkun ojentuessa ja vaipuessa, kun alkusoitto käynnistyi – jumalanpalvelus oli kulkenut jollain tapaa mielekkäästi tripin rinnalla, kasvanut samaan tahtiin kuin sisälleni raivautunut tila. Kuin sen rakenne olisi koodattu vokaalin kemiaan.” (94)

Rory ei voi sietää Auroran pitkiä päiviä kirkolla, joten hän alkaa manipuloida Auroraa antamalla useille kodittomille yösijan heidän kotoaan: ”Sitten hän tuli takaisin huoneeseen, meni aivan Auroran viereen ja kuiskasi tämän korvaan: tulet kotiin minun luokseni, kun olet hoitanut hommasi. Äänestä kuului väkivallan uhka [–]”. (108) Lopulta kuitenkin Aurora häätää kertojakin ja voikin kysyä mitä Casey on pariskunnalle todella merkinnyt.

Kaikkia novelleja yhdistää ruumiillisuus ja Eika kuvaa taitavasti kehollisia tunteuksia ja kokemuksia:

”Muodonmuutos vaati häntä ottamaan etäisyyttä itseensä, sen hän tajusi nyt, asettumaan ruumiinsa ulkopuolelle. Hän paikansi vasemman kätensä etu- ja keskisormella kaksi kovaa rustorengasta alempana kurkussaan, pingotti niiden välistä ihoa ja teki viillon sen poikki. Iho avautui pienellä viiveellä kuin olisi tajunnut viillon vasta sitten, ja sen jälkeen tulivat veri ja kipu, makeina, happamina ja lämpiminä. Hän yhtä lailla maistoi kuin tunsi sen hermoradoissaan.” (66)

Novellien käsittelemät groteskius ja absurdus yhdistyvät ruumiillisuuteen ja tämä tekee Eikan novellikokoelmasta omanlaisensa ja hienon teoksen.

Kari Koski on moitteettomasti suomentanut teoksen ja teksti on eheää ja sujuvaa.

Jonas Eika: *Auringon jälkeen* (Efter solen). Suom. Kari Koski. Kosmos 2023, 160 s.

« Previous:

Next:»

Liu Cixin (suom. Rauno Sainio): Muurahaisia Eufemian laulut, suom. Harry Lönnroth ja Dinosauruksia

(<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/eufemian->

(<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/liu-cixin-laulut/>)
muurahaisia-ja-dinosauruksia/)

admin

Vastaa

Viesti

Nimi

Sähköposti

Lähetä viesti

This site uses Akismet to reduce spam. [Learn how your comment data is processed \(https://akismet.com/privacy/\)](https://akismet.com/privacy/).

Spefi -romaaneja (Tomi Sirviö)

Bram Stoker: Draculan vieras ja muita kauhukertomuksia (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/bram-stoker-draculan-vieras-ja-muita-kauhukertomuksia/>)